

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 267/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 16C/118/2014 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 16C/118/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 16C/118/2014 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

postupom okresného súdu v civilnom spore, ktorému bude prikázané konať bez zbytočných prieťahov a bude mu priznané finančné zadosťučinenie 10 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou z apríla 2014 domáha proti žalovaným poistného plnenia 7 216,74 eur. Okresný súd pojednával v októbri 2014 a v máji 2015, kedy žalobu zamietol. Na odvolanie sťažovateľa z mája 2015 bol rozsudok okresného súdu rozsudkom krajského súdu zo septembra 2016 potvrdený. Na dovolanie sťažovateľa z januára 2017 boli rozsudky okresného a krajského súdu uznesením najvyššieho súdu z novembra 2018 zrušené. Okresný súd po pojednávaniach v máji, októbri 2019, januári a v marci 2020 žalobu sťažovateľa rozsudkom z júna 2020 opäť zamietol. Na odvolanie sťažovateľa z júla 2020 bol tento rozsudok uznesením krajského súdu z júla 2022 zrušený. Posledné pojednávanie nariadené na marec 2023 okresný súd zrušil.

III.

3. Sťažovateľ porušenie ústavných práv odvodzuje z toho, že o jeho žalobe nie je ani po deviatich rokoch od začatia konania právoplatne rozhodnuté, hoci konanie sa nevyznačuje skutkovou alebo právnou zložitou. Priznanie finančného zadosťučinenia odôvodňuje dĺžkou konania a tým, že sa domáha poistného plnenia v dôsledku škody na úžitkovom motorovom vozidle, ktoré používal na lízing pri podnikateľskej činnosti. Okrem toho žiada priznať zvýšenie primeraného zadosťučinenia podľa § 135 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

4. Okresný súd navrhol ústavnej sťažnosti nevyhovieť. Poukázal na častú fluktuáciu sudcov, nadmernú zaťaženosť súdneho oddelenia, procesné úkony z roku 2023 a že od vrátenia veci najvyšším súdom koná bez prieťahov.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

6. Čo sa týka kritéria postupu súdu, treba uviesť, že ten bol neefektívny a nesústreďený. Po začatí konania pripustil do konania ďalšieho žalovaného, pre nepredvolanie ktorého odročil nadchádzajúce pojednávanie a s tým súvisiacu zmenu žalobného petitu, no napokon žalobu zamietol pre nedostatok vecnej legitímácie sťažovateľa. Už len rozhodnutie s týmto odôvodnením až rok po začatí konania bolo neprimerane dlhé. Najvyššiemu súdu predložil spis až dva mesiace po tom, ako bolo doručené vyjadrenie k dovolaniu. Okresnému súdu nemožno vytknúť právny názor o legitímácii sťažovateľa, hoc bol najvyšším súdom označený za nesprávny, keď mal pred doslovným výkladom uprednostniť výklad v prospech poskytnutia účinnej súdnej ochrany sťažovateľa. Až štyri mesiace po doručení spisu z najvyššieho súdu okresný súd pojednával. Síce určil medzi stranami sporné skutočnosti, predbežne neuviedol, aký skutkový stav považoval

za preukázaný a právne posúdenie. To by bolo spôsobilé ovplyvniť a skoncentrovať ďalšie dôkazné návrhy. Okresný súd nevedel ustáliť, čo z množstva zbytočne vykonaných listinných dôkazov vyplynulo a jasne a zrozumiteľne uviesť, z akého skutkového stavu vychádzal pri druhom zamietnutí žaloby.

7. Okresný súd nepochopiteľne urgoval sťažovateľa o poskytnutie informácií o spoločnosti, vyjadrením ktorej žalovaný preukazoval svoje tvrdenia. Okresný súd v rozpore so zásadou procesnej aktivity strán v sporovom konaní opakovane vyzýval žalovaného na predloženie dôkazov. Okresný súd zaťažil konanie zbytočnými procesnými úkonmi doručovania vyjadrení a výpismi z obchodného registra zaniknutého žalovaného. Pojednávania sa síce konali, ale ich priebeh bol totožný. Tvrdenia ani argumentácia strán sa od začatia konania nezmenili, len opakovane navrhovali vykonať dôkazy, ktoré sa nepodarilo zabezpečiť. Okresný súd postupoval nedôsledne, keď nevedel vyhodnotiť, či a prečo sú jednotlivé dôkazné návrhy, pre ktoré odročoval pojednávania, podstatné pre rozhodnutie.

8. Okresný súd až s dvojmesačným oneskorením predložil spis krajskému súdu, keď zbytočne doručoval stranám odvoláciu dupliku. K celkovej dĺžke konania prispelo aj štvorročné rozhodovanie o opravných prostriedkoch, no zrušenie druhého zamietavého rozsudku treba pričítať okresnému súdu. Krajský súd odôvodnenie okresného súdu označil za neprehľadné, s nič nehovoriacimi opakujúcimi sa pasážami bez odpovedí na podstatné otázky. Okresný súd až tri mesiace po doručení spisu z krajského súdu len určil termín pojednávania. Hoci v intenciách pokynu krajského súdu vyzval žalovaného na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, neuplatnil sudcovskú koncentráciu. Zrušenie posledného marcového pojednávania zapríčinil okresný súd. Už v decembri 2022 mal vedomosť, že žalovaný zanikol s právnym nástupcom, no marcové pojednávanie zrušil pre nemožnosť doručiť predvolanie zaniknutému žalovanému. Napriek tomu, že od rozhodnutia krajského súdu z júla 2022 mal vedomosť o potrebe ustanoviť znalca, urobil tak až mesiac a pol pred marcovým pojednávaním. Neskoré doručenie uznesenia znalcovi bolo príčinou, že nestihol predložiť posudok do marcového pojednávania. Až päť mesiacov po tom, keď mal súd vedomosť o zániku žalovaného, rozhodol o pokračovaní v konaní s nástupcom. Aj jednoduché procesné úkony okresnému súdu trvali neprimerane dlho.

9. Čo sa týka kritéria zložitosti veci, tak ani po právnej, ani skutkovej ju nemožno považovať za nepatriacu do bežnej rozhodovacej praxe súdov. Skutkovo si to skomplikoval sám okresný súd, keď nevedel vyhodnotiť jednotlivé dôkazy, čo z nich vyplynulo, čo ktorá strana tvrdila a na to nadväzujúcu dôkaznú povinnosť. Sťažovateľ svojím správaním neprispel k sťaženiu priebehu konania.

10. Okresnému súdu nemožno vyčítať, že by mal opakované a dlhotrvajúce obdobia nečinnosti, no v namietanom konaní nepostupoval v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho ukončenia jednoduchého sporu. Celková dĺžka takéhoto konania viac ako deväť rokov, na okresnom súde päť rokov, nie je ústavne akceptovateľná. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a obsahovo zhodné právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej dobe. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ústavný súd prikázal mestskému súdu, aby v namietanom konaní konal bez zbytočných prietáhov, pretože vec sťažovateľa v čase rozhodovania ústavného súdu nie je právoplatne skončená.

11. Žalovaná lízingová spoločnosť sa proti sťažovateľovi domáha v inom súdnom konaní zaplatať zostatku poskytnutého úveru, ktorý sa stal splatným, keď sťažovateľovi ukradli vozidlo. Sťažovateľ si zatiaľ peňažný záväzok nesplnil. Avšak je deväť rokov vystavený právnej neistote, či poisťovňa vyplatí lízingovej spoločnosti poisťné plnenie, o čo sa zníži jeho záväzok alebo poisťovňa preukáže deklarovanú výluku z poisťného plnenia. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, správanie a význam sporu pre sťažovateľa, no najmä postup súdu bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 3 000 eur s tým, že vo zvyšku jeho návrhu nebolo vyhovené. Nie je dôvod priznať sťažovateľom žiadané navýšenie finančného zadosťučinenia podľa § 135 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Tento nárok vyplýva priamo zo zákona.

V.

12. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením a ktorých výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) zvýšenými o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 530,86 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2023

Robert Šorl
predseda senátu